

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) osaksi kuntien valtionosuuksia

Miten rahat jaetaan?

Erityisasiantuntija Olli Riikonen, huhtikuu 2022

HYTE-kerroin – kannustin kunnille – THL

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

YHTEYSTIEDOT

SUOMEKSI PÅ SVENSKA IN ENGLISH

AJANKOHTAISTA AIHEET PALVELUT JA ASIOINTI TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN TILASTOT JA THL

Denna sida hittas inte på språket svenska.
Gå till den svenskspråkiga första sidan >

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN JOHTAMINEN

Ajankohtaista **Hyvinvointijohtaminen** Tieto ja toimintamallit Osallisuuden edistäminen Yhdenvertaisuuden edistäminen

Turvallisuuden edistäminen Kansallinen tuki ja verkostot Yhteystiedot

THL.FI > Aiheet > Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen > Hyvinvointijohtaminen > Hyvinvointijohtaminen kunnassa > HYTE-kerroin – kannustin kunnille

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN JOHTAMINEN
Hyvinvointijohtaminen
Hyvinvointijohtaminen kunnassa
Hyvinvointikoordinaattori kunnassa

HYTE-kerroin – kannustin kunnille

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin**. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan

LUE LISÄÄ

[HYTE-kerroin - kannustin hyvinvointialueille](#)

[Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan laskenta](#)

Miten kannustinrahan määrä lasketaan?

- Jaettava summa n. 100 miljoonaa euroa.
- Tämä ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtiosuuteen.
- Kunta voi käyttää saamansa summan valtiosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.
- Käytännössä kunnan saama summa lasketaan seuraavasti:
  - **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin**
  - Esimerkiksi 10 000 asukkaan kunta voi saada hyte-työn onnistumisesta riippuen
$$18 \text{ €/asukas} \times 10\,000 \text{ asukasta} \times 0,4 = 72.000 \text{ euroa tai}$$
$$18 \text{ €/asukas} \times 10\,000 \text{ asukasta} \times 0,8 = 144.000 \text{ euroa}$$

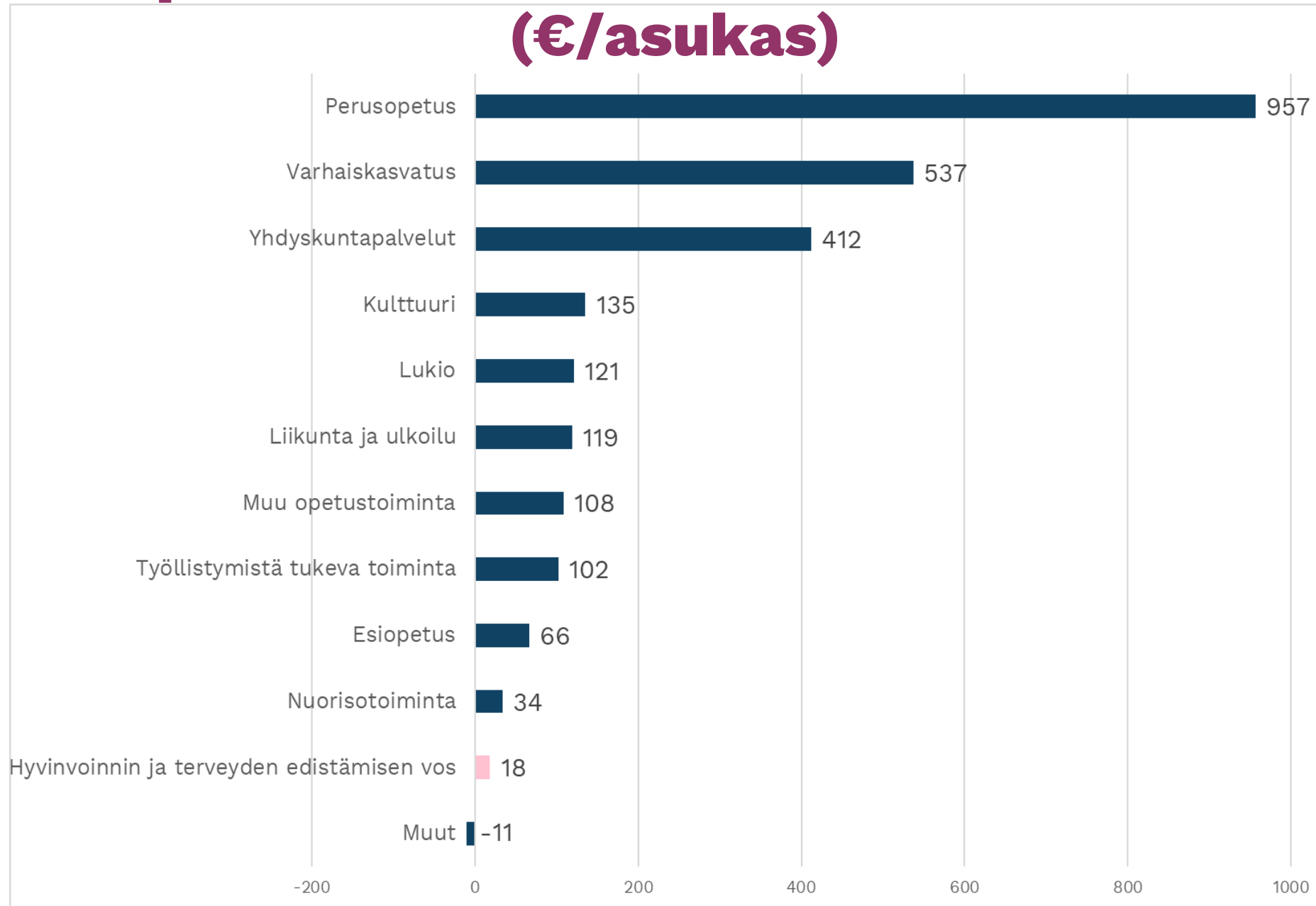
Hyte-valtionosuuden erityispiirteitä

- Tähän saakka (peruspalvelujen) valtionosuudet olleet täysin laskennallisia ja perustuvat väestöön ja kunnan olosuhteisiin, ei siihen, kuinka kunta järjestää palveluitaan
- Tähän asti kunta on voinut vain välillisesti vaikuttaa omaan valtionosuukseensa (poikkeuksena eräät opetus- ja kulttuuritoimen vos-erät kuten teatterit ja orkesterit =
- Hyten osalta kunta voi omilla toimillaan suuremmin vaikuttaa tulevaan rahoitukseen
- Hyte-kriteerien täyttäminen ei ole kunnalle lakisääteinen velvoite, mutta jos niitä ei täytä, jää rahaa saamatta
- Näkökulmasta riippuen hyte-kriteeri on palkitseva tai rankaiseva
  - ”Tee toivottuja asioita, niin kuntasi palkitaan”
  - ”Voit jättää tekemättäkin, mutta saatte vähemmän rahaa”

Hyte-kannustin 100 miljoonaa euroa suhteessa kuntien rahoitukseen 2023

- Kunnallisverot 9,5 miljardia
- Kiinteistöverot 2 miljardia
- Yhteisöverot 1,5 miljardia
- Valtionosuudet (sis. verokompensaatiot) 3,6 miljardia
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuus 0,1 miljardia
  - n. 2,7 % valtionosuuksista
  - n. 0,6 % koko verorahoituksesta

Kuntien palvelutuotannon nettokustannuksia 2020 (€/asukas)

HYTE-kerroin lasketaan siihen valittujen 20 indikaattorin pohjalta

- Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:
  - toimintaa kuvaavista **prosessi-indikaattoreista (14 kpl)** ja
  - tuloksia kuvaavista **tulosindikaattoreista (6 kpl)**.
- Yksi keskeinen peruste valituille indikaattoreille, että tiedot saadaan kaikista kunnista.
- Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Kuntien HYTE-kerroin

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Niiden avulla mitataan muutosta.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Poikkeuksena tästä on Kouluterveyskysely, joka toteutetaan kahden vuoden välein.

Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Ongelman yleisyyttä kuvaavissa indikaattoreissa tavoitetasona pidetään alle 5 % esiintyvyyttä kohdejoukossa.

Sotkanet-indikaattorin numero	Indikaattori	Lähde
286	Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely
3906	Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely
3219	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Tutkinto-rekisteri (Tilastokeskus)
234	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Toimeentulotukirekisteri
306	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Eläketurva-keskus
3959	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	Hoitoilmoitusjärjestelmä

Miten toimia, että kunta saa hyvin hyte-rahaa?

- **Peruskoulut:**

- Tarkasta koulujen terveellisyys ja turvallisuus kolmen vuoden välein monialaisesti, dokumentoi ja toteuta korjaavat toimet
- Seuraa ja dokumentoi koululaisten poissaolot syyperusteisesti – ryhmäyttäminen ja luokkahenki kuntoon
- Mahdollista pitkät liikuntavälitunnit ja järjestä niille ohjattua toimintaa
- Noudata kouluruokailusuositusta

- **Kuntajohto:**

- Raportoi valtuustolle kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilasta
- Aseta talousarviossa mittarit, joilla seurataan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä
- Nimeä vastuhenkilö (hyvinvointikoordinaattori) ja hyvinvointityöryhmä
- Pyydä, että tarkastuslautakunta arvioi kertomuksessaan kunnan hyte-toimintaa
- Kutsu järjestöjä koolle

- **Liikunta:**

- Raportoi lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus
- Kutsu koolle järjestöjen ja liikuntaseurojen yhteiskokous
- Kohdenna maksutonta toimintaa seurojen ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille ja erityisesti noin 15-vuotiaille, tarjoa varusteita
- Vastuuta liikunnasta vastaava ennakoarvioimaan lautakuntapäätösten vaikutuksia
- Perusta poikkihallinnollinen liikuntatyöryhmä

Tulokset - TEAvisari - Terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä

Tilastohaku

OHJEET

Valitse indikaattorit

Asiasanahaku **Vapaasanahaku (myös ind. nro)**

Etsi indikaattoreita asiasanalla (esim. sairastavuus)

- ▶ Alkoholi, tupakka ja riippuvuudet [info 340](#)
- ▶ Eurooppa-indikaattorit [info 480](#)
- ▼ Hyvinvointi, terveys ja toimintakyky [info 470](#)
  - ▶ Hyvinvointikertomusten minimitietosisällöt [info 603](#)
  - ▼ HYTE-kerroin [info 630](#)
    - ▶ Tulosindikaattorit (HYTE-kerroin) [info 631](#)
    - ▶ Prosessi-indikaattorit (HYTE-kerroin) [info 632](#)
    - ▶ HYTE-kertoimen laskelma [info 638](#)
  - ▶ Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen [info 965](#)
  - ▶ Väestön hyvinvointi ja elintavat [info 686](#)
  - ▶ Väestön terveydentila [info 355](#)
  - ▶ Vammaispalvelut [info 359](#)
  - ▶ Suun terveys (perusterveydenhuollon suun terveydenhuolto) [info 324](#)
  - ▶ Ympäristöterveys [info 247](#)
- ▶ Ikääntyminen [info 358](#)
- ▶ Lapset, nuoret ja perheet [info 354](#)

Kuntaliiton valtionosuuslaskuri

ks. välilehti 5. Lisäosat

8.2.2022, Kuntaliitto / Mikko Mehtonen, Lähde: VM			
Lisäosat 2023			
Ohjeet:		Syötä kuntakohtaiset tiedot keltaisiin soluihin.	
		Tarkista vihreiden solujen tiedot.	
Kunta:			
Asukasluku 31.12.2020:			
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen			
Perushinta		18,23	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin		0,8602	
			euroa
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen yhteensä			147 696
Asukasmäärän kasvu			
Perushinta		9,70	
Kerroin		-1,417	
			euroa
Asukasmäärän kasvu yhteensä			0
Syrjäisyys			
Perushinta		59,00	
Syrjäisyyskerroin (lask. luvulla 0,1000000000000000)		0,595	
1.Täyttöohjeet 2.Yhteenveto 3.Ikärakenne 4.Muut lask. kustannukset 5.Lisäosat 6.Vähennykset ja lisäykset			

Lisätietoja

Olli Riikonen

oli.riikonen@kuntaliitto.fi

Puh. 050 477 5619

Twitter @Riikosenolli